

Meie kooli noor kirjanik

„Teibitud suu. Tüdruk, kes lõpetas söömise“ autor Eliis Grigor koos emaga raamatu esitlusel.

Pühapäeval, 19. novembril esitles Rahva Raamatu kaupluses oma esikteost „Teibitud suu. Tüdruk, kes lõpetas söömise“ Ülenurme Gümnaasiumi 9.a klassi õpilane Eliis Grigor. Kohale olid tulnud autori sõbrad, tuttavad ja muud kirjanikkusõbrad. Eliis luges katkendeid, rääkis raamatu saamisloost, vastas küsimustele. On ääretult tore, et ta sellise raamatu kirjutab ja oli nii julgelt valmis probleemist ka kuulajatele rääkima.

Kui nüüd aga kõik ausalt ära rääkida, siis sai see raamat alguse 8. klassi loovtööst, mille jaoks kirjutatud saatesõnas ütles noor autor aasta tagasi järgmist:

„Otsustasin kirjutada oma loovtööks raamatu haigusest *Anorexia Nervosa*, et tõsta inimeste teadlikkust söömishäirete kohta ja anda haigetele arusaam, kuidas haiguse ravimine toimub. Minu eesmärk oli valmis saada minu oma esimene raamat. Tänu sellele saan ma aren-

dada oma kirjutamis- ja õigekeelsuse oskuseid ning uurida erinevaid meditsiinilisi valdkondi ja termineid. Loovtöö tulemusena sain valmis raamatu, mille pikkus on 104 lehekülge, lisaks tiitellehed. Raamatu välimusega olen igati rahul, kuid kogu loo süžee oleks võinud olla huvitavam. Tänu sellele kirjutamisele ning küllendamisele on paranenud mu õigekeelsus, raamatu kujundamise oskused, meditsiinivaldkonnas on teadmised laienenud ja on arenenud oskus ennast, oma tundeid ja käitumist analüüsida.“

Palju õnne noorele kirjanikule selle tore ja vajaliku teose eest! Soovitan soojalt seda raamatut lugeda.

PIRET RANNAST,
Ülenurme Gümnaasiumi eesti keele ja kirjanduse õpetaja

Hea Ülenurme rahvas! Advendiaeg saabub!

Taas on aasta möödunud ning saabumas on advendiaeg, et valmistuda jõulupühadeks. Advendiaeg algab esimese advendipühapäevaga 3. detsembril. Nagu teada, on advent kirikukalendis neli nädalat vältav periood ning neljas advendipühapäev langeb sel aastal kokku jõululaupäevaga 24. detsembril.

Eestlastel ei ole olnud erilisi advendikombeid, kuid oluline oli kirikus käimine. Advendiajal on tänapäeval saanud tavaks „ringilükkuvad päkapikud“, keda lapsed õhinal külla ootavad, et hommikul leida öösiti susside sisse poetatud maiustusi, mis palju rõõmu toovad.

See on imeline aeg, eelkõige lastele. Kuid advendiajal on oma unistused ja ootused meil kõigil.

Eesti Põllumajandusmuuseumil koostöös Ülenurme Muusikakooliga, Reola kultuurimajaga ja vallavalitsusega on rõõmustav teade:

kutsume teid 3. detsembril, esimesel advendipühapäeval Eesti Põllumajandusmuuseumi, et süüdata esimene advendiküünel ning tähistada sel moel saabunud advendiaja algust.

Esimese advendipühapäeva programm pakub meile kõigile erinevaid tegevusi:

kell 12.00-14.00 osalemist põllumajandusmuuseumi õpitubades, näituste külastamist, loomadega tutvumist ning poni- ja hobusõitu;

kell 14.00-14.30 pakuvad muusikalise tervituse mõisa häärberis Ülenurme muusikakooli õpilased ja õpetajad. Esinevad viiuldajate ansambel, klarinetiansambel ja lauluosakonna ansambel. Solistidest esinevad Liis Reimand, Kärt Roio ja Kalju Yuan Pechter klaveril, Lisette Vasar ja Paul Johannes Läänemets plokkflöödil.

Kell 15.00 süütame esimese advendipühapäeva küünla koos EELK Tartu Pauluse koguduse õpetaja Kristjan Luhametsaga.

Tervitussõnad lausuvad vallavanem Aivar Aleksejev ja Eesti Põllumajandusmuuseumi direktor Merli Sild.

Muusikaline tervitus Ülenurme segakoorilt ning Tõrvandi lasteaiaga laulumudilastelt.

Otame teid esimesel advendipühapäeval nautima jõuluaia algust, et koos süüdata esimene advendiküünel, kohtuda sõpradega ning soovida üksteisele kaunist jõuluaega.

Rõõmsa kohtumiseni 3. detsembril, esimesel advendipühapäeval!

MERLI SILD,
Eesti Põllumajandusmuuseumi direktor

Ülenurme ja Kambja vallast moodustatud ühendvalla juhid asetuvad positsioonidele

Pildil vasakult Kambja Vallavolikogu sotsiaalkomisjoni aseesimees Ülo Karpov, maakomisjoni esimees Toomas Arumägi, maakomisjoni aseesimees Oliver Ots, vallavanem Aivar Aleksejev, abivallavanem Ivar Tedrema, volikogu esimees Heiki Sarapuu, rahandus- ja majanduskomisjoni aseesimees Marek Palusoo, rahandus- ja majanduskomisjoni esimees Kaupo Piirsalu, haridus- ja kultuurikomisjoni esimees Maia Uibo, vallasekretär ja vallavolikogu sekretär Reet Kiuru, haridus- ja kultuurikomisjoni aseesimees Rauno Kiuru, sotsiaalkomisjoni esimees ja vallavolikogu aseesimees Irma Drenkhan, revisjonikomisjoni esimees Avo Alliksaar.

Foto: Maire Henno

„Olevik“ on ilmunud 20 aastat ja mõned kuud pealekauba, selle aja sisse on mahtunud nii mitmedki valimised. On olnud kirglikumaid ja vaguramaid võimu(le)püüdlusi, seekordsete valimiste puhul on kõik olnud enneolematu ja teistmoodi. Vallarahva huvi sundvallas toimuva vastu tundub püsivat kestvamalt kui eales enne, küsimuste sisu suhteliselt sama: „Mis edasi saab? Kes mida tegema hakkab, kelle poole mis küsimustes pöörduda saab, ja mis meist ikkagi üleüldse saab? Kas nüüd ongi tõepoolest kõik lõplikult ja pöördumatult otsustatud?“

Tasapisi ja vastavalt kehtestatud korrale saavad paika ametnikud, istungite

päevakorras leidub juba ka omavalitsuse igapäevase majanduselu korraldamiseks tarvilisi punkte. Vallavolikogu alatised komisjonid on asunud tegevuspiirkonnaga tutvuma, vallavalitsuse töö on niikuinii katkematult kulgenud ka siis, kui juriidiliselt olid ametid alles jagamata. Ülenurme Vallavalitsuse sildiga hooned Pargi tänavas on samad ametnikud samades kabinetides, vastuvõtuajadki on samad.

Iga ametnik teeb oma tööd – ja mõtleb omi mõtteid. Vallakodanik ei ole oma probleemidega üksi jäetud, vallaelu toimib. Elu läheb edasi.

Hea noor töötaja vanuses 16-29!*

Johannes Mihkelsoni Keskus pakub tasuta praktilist koolitust „Kuidas jõuda oma unistuste töökohani“, kus saad teada rohkem oma võimaluste ja tööturu kohta ning julgust teha häid valikuid. Koolituse (kokku 130 tundi) osad on järgmised:

1. Ettevalmistus töötamiseks (41 tundi)
2. Tööintervjuu (videotreeningu meetodil, 19 tundi)
3. Tööõigus (16 tundi)
4. Karjääritee planeerimine (16 tundi)
5. Arvuti töötamine (8 tundi)
6. Tööklubi (30 tundi)

Koolitusele järgneb tööpraktika sobivas ettevõttes, samuti võimalus minna erialasele kursusele ja saada tasuta nõustamist (psühholoogiline, karjääri-, sõltuvus-, tööõigus- ja võlanõustamine).

Kogu koolitus on tasuta. *Transpordikulud* kompenseeritakse, koolitusel on tasuta toitlustamine.

Koolitus algab detsembri esimesel nädalal. Vajalik on registreerumine, kontakt tel 511 8793 või margit.tago@jmk.ee; asukoht Tartus Lutsu 14a II korrusel, Avatud Hariduse Liidu ruumides. Vaata ka www.jmk.ee.

Jätkuvalt on võimalik noortel töötajatel tulla teistele TASUTA väärtuslikele teenustele:

- nõustamistele (karjääri-, psühholoogiline, võla-, sõltuvus-)
- tugiisikuteenusele,
- tööpraktikale
- erialakoolitusele.

Tegevusi toetab euroopa sotsiaalfond ja ülenurme vald.

*oodatud on noored, kes ei ole omandanud kõrgharidust.

MARGIT TAGO,

Johannes Mihkelsoni Keskuse projektijuht

tel 511 879

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

Lõbusam sellel läbi elu on vantsida, kelle pilli järgi oskab tööriist tantsida!

Soinaste lasteaia Laululind Pääsukeste rühma isadepäev Tartu Kutsehariduskeskuse tehnikaosakonnas

Lana Lisette oma isa Joeliga kartulienegiat tootmas. Foto: Merili Käämbre

Valminud meisterdused: metallist karbike, nagi ja traadist järjehoidja. Tunnistus igale lapsele „Minu esimene metallitöö“. Kingitus rühmale: 3D-prinditud märk meie külastusest ning haamer ja alasi. Foto: Merili Käämbre

Robin oma isa Joeliga metallist karbi toorikut välja lõikamas. Foto: Merili Käämbre

Pääsukeste rühma laste isad said teist aastat järjest külastada asutust, kuhu tavapäraselt ei pruugi sattuda. Eelmisel aastal toimus isadepäeva üritus Tartu Lennuakadeemias ja sellel aastal Tartu Kutsehariduskeskuse tehnikaosakonnas. Ei tea, kas just tänu sellele, et me kutsume isasid lasteaiakeskkonnast välja lastega aega veetma, kuid teist aastat järjest tulevad meie ettevõtmisega kõik rühma isad kaasa.

Võiks öelda, et mitte alati ei ole kõik uus septembrikuus – kõik on uus ka novembrikuus. Tartu KHK tehnikaosakonna külastus oli nii meile kui ka meie võõrustajatele esmane kogemus. Tegeleda esmakordselt nii väikeste eelkoolialiste tehnikahuvilistega – see pani nii mõnelgi kogunud töötajal südame rohkem põksuma. Väljakutseks oli pakkuda nii nõudlikele „klientidele“, nagu seda on lasteaialaps, huvitavaid ja samas ka jõukohaseid ning meeldejäävaid tegevusi. Kuid siinkohal tuleb „kergitada kaabut“ ja teha suur kummardus ning „kniks“ kogu Tartu KHK tehnikaosakonna töötajate ees – te saite suurepäraselt hakkama!

Kuna me sinna lihtsalt juttu ajama ei läinud, siis pärast põgusat sissejuhatust said isad ja üks vanaisa ning lapsed oma oskusi proovida kolmes erinevas töötoas. Tegevused toimusid erinevates klassides, kus sai sujuvalt liikuda järgmisesse klassi uue oskusega kätt proovima. See oli väga hästi läbi mõeldud. Meid oli väga palju ja gruppideks jagatuna said õpetajad oma tähelepanu jagada kõigile ja keegi ei tundnud end kõrvale jäetuna.

Üheks töötoaks oli mehhatroonika valdkonda jääv kartulielektrijaama ehitus, mis nõudis mõtlemist ja katsetamist, et saada põlema väike pirn. Oli kuulda nii mõneltki isalt, et kätte antud pirn on kindlasti katki, aga tark seade tuvastas, et viga oli ikkagi kartulijaamas. Nii mõnelgi isal tuli tõdeda, et lihtsam on maksta igakuiselt Eesti Energiale, kui ise hakata kartulienegiat tootma. Kuid oh seda rõõmu nii suurtel kui väikestel „elektromehaanilistel itimeestel“, kui elektrijaam õigesti sai ehitatud!

Kuna Pääsukeste rühma lapsed on juba sellises vanuses, et tähed on selged ja veeritakse kokku esimesi sõnu raamatutest, oli just teine töötuba väga vajalik. Lähtudes metalleriala tutvustavast luulereast „Elu pole enam hall, kui sul käpas must metall“, tuligi kohe hakata keerutama ja haamriga koputama traadist järjehoidjat. Nii mõnelgi lapsel oli järgmisel päeval kaasas oma lemmikraamat,

kus oli kasutatud leidnud vastvalminud järjehoidja. Kui antud ülesanne sai valmis, anti igähele kaasa riidenagi toorik ja sammud tuli seada kolmandasse töötuppa.

Enne metallist karbike meisterdamist oli vaja nagile anda õige kuju. Töö lihtsustamisel oli abiks vastav masin. Kõige vastutusrikkam töö oli tõmmata täpselt kangi, et nagile saaks antud õige kuju.

Metallkarbi meisterdamise juures oli rohkem vaja isa tugevat ja kindlat kätt. Tuli välja lõigata karbi toorik, mis hiljem spetsiaalse masina abil karbiks painutati.

Kui kõik töötoad läbitud, oli võimalus tutvuda keevitussimulaatoriga. Tegemist on arvutis keevitamisega. Ei kasutata gaasi ega metalli ja ei teki suitsu. Kõik on ohutu ja väga ligilähedane tegeliku keevitusega. Õhtu lõpetuseks sai iga laps isikliku tunnustuse, milleks oli metallplaat kohapeal graveeritud tekstiga „Minu esimene metallitöö“. Meie lastele oli see esimene metallitöö. Mõnelegi isale oli Tartu KHK tehnikaosakonna külastus kui „nostalgjalaks“. Paaril isal tuli oma kooliaeg ja -klass meelde, isegi õpetaja oli sel õhtul sama, kes kunagi väga palju aastaid tagasi.

Sellega meie õhtu veel ei lõppenud. Tartu KHK tehnikaosakond oli äsja soetanud endale 3D printeri. Sellega oli valmistatud Pääsukeste rühmale kingitus – prinditud märk meie külastusest ning haamer ja alasi.

Meie loodame väga, et selline käik oli nii mõnelegi Pääsukestele meeldejääv ja kui ta meie juurest ära lendab, leiab kunagi õige tee mõne oskuse/eriala õppimiseks Tartu Kutsehariduskeskuses. Oma kätega ja koos isaga midagi valmis teha annab kindlasti teise väärtuse ja hingamise.

Loore isa: „Mina hindan väga kõrgelt Pääsukeste rühma õpetajate tegevust selliste ühiste vanema-lapse väljasõitude korraldamises, mis jäävad kindlasti kõikidele pooltele meelde. Pääsukeste rühma õpetajate võime nõ kastist välja ürituste genereerimisel on ülimeeldivalt üllatav! Nii eelmise aasta Lennuakadeemia kui ka selle aasta Kutsehariduskeskuses käimised on ehedad näited. Suur tänu Teile!“

Peagi on käes aasta kõige ilusam aeg – jõulud. Leidkem see aeg, et vaadata üksteisele silma ja päriselt kuulata.

MERILI KÄÄMBRE,
KRISTI KALUR,

Laululinnu lasteaia Pääsukeste rühma õpetajad

JÕULUKUU KALENDER MTÜ ÕNNEMAA

2. detsember

Tantsufestival Kuldne karikas – *Spotlight Challenge Winter Special* Tallinnas
Sõle Spordikeskuses
Osaleb Õnnemaa Tantsustuudio Neptune.

2.-3. detsember

Võitluskunstide laager noortele Tõrvandi Pere- ja noortekeskuses
Laager toimub Tartu Budoklubi ja MTÜ Õnnemaa koostöös.

4. detsember

Toimub noorte päästeringi kohtumine Tõrvandi Pere- ja noortekeskuses kell
17.00-18.00.

6. detsember

Õnnemaa kokkamisklubi osaleb kokanduseriala õppeprogrammis
Tartu Kutsehariduskeskuses.

8. – 9. detsember

MTÜ Õnnemaa osaleb koos kokkamisklubi ja Ülenurme Gümnaasiumi
kogukonnapraktikantidega Toidukogumispäevadel Tartus Annelinna Prisma.

10. detsember

Laulustuudio Õnnemaa esineb Tartu Kaubamajas kell 12.00.

10. detsember

Õnnemaa jõuluprogramm Külitse lastele ja noortele Aida Peosaalis
kell 13.00 – 15.00

14. detsember

Ülenurme Pere- ja noortekeskuses Ülenurme eakatekodu elanike jõuluõhtu
algusega kell 17.00
Jõulurõõmu pakuvad laulustuudio Õnnemaa, Õnnemaa õmblustuba,
kokkamisklubi ja loovusring.

16. detsember

Matkaklubi jõulumatk, huvilistel kirjutada kadi@onnemaa.ee

17. detsember

Noorte päästeringi väljasõit Ahhaa keskusesse.
„JCI jõulupuu 2017“ – heategevuslik jõulupidu Tartumaa lastele
toimub Tartus Turu 8 spordihoones, osaleb MTÜ Õnnemaa, esinevad
Õnnemaa tantsustuudio Neptune ja JJ-Street tantsukool Tõrvandi.

20. detsember

Laulustuudio Õnnemaa ja Õnnemaa tantsustuudio Neptune jõulupidu Reola
kultuurimajas, algus kell 18.00

21. detsember

Tähistame talve algust Ülenurme Pere- ja noortekeskuses, algus kell 17.00.
Küpsetamist juhendab pagar-kondiiter Heidy Anderson Maismoka
Varakambrist.

22. detsember

Õnnemaa tantsustuudio Neptune esineb Reola kultuurimaja jõulupeol.

29. detsember

Õnnemaa tantsustuudio Neptune esineb Rannu rahvamaja jõulupeol.

Ilusat jõulukuud!

KERSTI LEIS,

MTÜ Õnnemaa

www.onnemaa.ee, kersti@onnemaa.ee, tel 5331 5342

Muusikakooli uudiseid

Laulukonkurss „Looduslaul 2017“ oli meie laululastele ja õpetaja Ursel Ojale taas edukas!

ANNAMARIA KUPPER – I koht
ELIISE MAI MÖTTUS – II koht
PAUL-BRYAN TANILSOO – III koht
GRETE KAIO – musikaalsuse eripreemia

Jõulukuul muusikakoolis

2. detsembril kell 11.00

üleriigiline noorte lauljate konkurss „Jõulutäht 2017“

6. detsembril kell 16.00

kontsert „Kuningad, narrid ja inglid“ - esinevad Imbi Tarum (klavessiin, laul, tants) ja
Raivo Tarum (barokk-puhkpillid).

8. detsembril kell 13.00

kontsert „Loore Martma ja seitse sõpra“

13. detsembril kell 13.00

kontsert - esineb Tartu Levimuusika Orkester.

16. detsembril kell 13.00

Ülenurme Muusikakooli jõulukontsert Tartu Salemi kirikus

Raju aastalõpu reede
Reola kultuurimajas
22. detsembril kell 19:00

Esineb ansambel
SINU NAINEN

Õhtut juhivad
JANNO PUUSEPP
&
ANNE-MAI TEVAHI

Pilet 5€
Lapsed ja pensionärid tasuta

Osta pilet varem ja broneeri laud.
Pileteid võimalik osta Reola kultuurimajast

Kohapeal kohvik

Info: Andri Viinalass
Tel: 58282032
Kirjuta: kultuur@ylenurme.ee

Tartumaa noortekeskuste koostööprojekt „Tunne Tartumaad“ lõppes uhke talendi-showga

18. novembril lõppes Reola kultuurimajas MTÜ Önnemaa korraldatud meeleoluka talendi-showga Tartumaa noortekeskuste 10 kuud kestnud mahukas koostööprojekt „Tunne Tartumaad“. Lavale astusid Rannu, Luunja, Alatskivi, Nõo, Rõngu, Ülenurme, Tõrvandi, Ilmatsalu, Laeva ja Tartu noored talendid. Õhtut juhtis noorte seas populaarne *youtuber* Henri Karpov.

Eriilmelisi etteasteid kommenteeris ja hindas asjatundlik žürii: Mall Türk – Vanemuise teatri noortetöö juht; Liisa Kangur – Shate Tantsukooli treener ja tantsija; Juss Haasma – Eesti näitleja; Peeter Taim – JJ Street tantsukooli juhataja, Tartu ja Tallinna noorte DJ kooli omanik; Andri Viinalass – Ülenurme valla kultuurijuht, harrastusnäitleja ja näitejuht.

Sõbralikel žüriiliikmetel oli igale esinejale kasulikke nõuandeid ja julgustavaid sõnu, sekka ka humoorikaid kommentaare.

Talendishow võitjad gruppide arvestuses

I koht – Nõo noortekeskus, Mick Lossmann ja Olar Vool – *freerun*

II koht – Tõrvandi Pere- ja noortekeskus, duo Kärt Roio ja Emili Soo – tänavatants, *locking* stiil

III koht – Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuse noortekeskus, noortebänd *polaris Eliise Altmäe, Indrek Männik, Jasmin Saar, Ralf Erik Kollom

Talendishow võitjad üksikesinejate arvestuses

I koht – Nõo noortekeskus, Pelle Põldma – laul, kitarrimäng, kasutas *looper*'it – omalooming

II koht – Ilmatsalu noortekeskus, Kirtty Kalda – laul, katkendid „Ooperifantoomist“

III koht – Ülenurme Pere- ja noortekeskus, Hanna Kruusma – kitarrimäng ja akrobaatiline võimlemine

Õhtu teises pooles astus lavale Juss Haasma. Ta vastas publiku küsimustele, esitas mõned tuntud laulud ning mängis trummisoolo. Juss Haasma kinkis oma trummipulgad noortebändi *polaris trummarile Indrek Männikule.

Projekti „Tunne Tartumaad“ jooksul toimunud sündmusi ja Tartumaa haldusreformi eelseid omavalitsusi jääb meenutama 2018. aasta kalender, kus sees ka kõikide projektis osalenud noortekeskuste lühitutvustused ja kontaktid.

Projekti tegevusi viidi ellu riigielarvelistest vahenditest Eesti Noorsootöö Keskuse korraldatud avatud noortekeskuste projektikonkursi kaudu.

REET KRUUP,
MTÜ Alatskivi Noortekeskus juhatus liige

Hanna Kruusma Ülenurme Pere- ja noortekeskusest saavutas üksikesinejate arvestuses II koha.
Fotod: Neeme Aria

Talendi-show 2017, Tõrvandi Pere- ja noortekeskusest duo Kärt Roio ja Emili Soo, gruppide arvestuses II koht
Foto: Neeme Aria

Sissetulekud hakkavad mõjutama maksuvaba tulu suurust

2018. aastal muutuvad oluliselt maksuvaba tulu arvestamise põhimõtted. Seni kehtis kõigile füüsilistele isikutele aastast üks kindel maksuvaba tulu määr (2017. a oli see 2160 eurot ehk 180 eurot kuus), lisaks täiendav maksuvaba tulu pensionidele ja tööõnnetushüvitistele. **2018. aastast hakkab üldine maksuvaba tulu määr olema 6000 eurot aastast ehk 500 eurot kuus, täiendavat maksuvaba tulu pensionitele ja tööõnnetushüvitistele enam ei ole.**

Tulude suurus ja maksuvaba tulu 2018. aastal

2018. aastast hakkab maksuvaba tulu summa sõltuma isiku aastatulu suusest ning võib olla väga erinev. Inimestele, kelle tulu on alla 14400 euro aastas (alla 1200 euro kuus), on ette nähtud maksimaalne maksuvaba tulu 6000 eurot aastast (500 eurot kuus). Kõigile inimestele, kelle tulud jäävad vahemikku 14400-25200 eurot aastast (1200-2100 eurot kuus), leitakse personaalne maksuvaba tulu valemil alusel. Aastase maksuvaba tulu valem: $6000 - 6000 / 10800 \times (\text{aastatulu summa} - 14400)$. Nii näiteks arvutatakse aastatuluga 15600 eurot maksuvaba tulu järgmiselt:

1. $15\,600 - 14\,400 = 1\,200$
2. $6000 \div 10800 = 0,55556$
3. $0,55556 \times 1200 = 666,67$
4. $6000 - 666,67 = 5333,33$ eurot

Inimestele, kelle tulu on üle 25 200 euro aastas (üle 2100 euro kuus), ei ole maksuvaba tulu ette nähtud.

Aastatulu

Maksuvaba tulu summa arvutamisel võetakse aluseks kõik aasta jooksul saadud tulumaksuga maksustatavad tulud. Aastatuluna arvestatakse palk, preemia, puhkusetasu (sh täiendavad lisapuhkused), juhatuse liikme tasu, võlaõiguslike lepingute alusel saadud tasud, vanemahüvitis, haigushüvitis, pension (vanaduspension, töövoimetuspension, eripensionid, toitjakaotuspension), maksustatav toetus (nt PRIA poolt makstav pindalatoetus), ettevõtlustulu, välismaalt saadud tulu, kasu vara võõrandamisest (metsamaterjali ja kasvava metsa raieõiguse müük, kinnisasjade müük, väärtpaberite müük), rendi- ja üüritulu, intress, maksustatav stipendium, jne., samuti dividendid ja muud osakapitali väljamaksed, millelt maksab tulumaksu ära äriühing.

Aastatuluna ei võeta arvesse maksuvabasid tulusid, nt eluaseme müük, omandireformi käigus tagastatud vara müük, kasutatud asjade müük (sh auto), maksuvaba stipendium, maksuvabad toetused (lastetoetus, toimetulekutoetus, puuetega inimeste toetus, töövoimetusetus), elatis, lähetuse päevaraha jms.

Uus maksuarvestuse süsteem eeldab, et iga inimene ise peaks senisest rohkem juba aasta kestel pöörama tähelepanu sellele, milliseks kujuneb tema aastane tulu ja kuidas see mõjutab tema poolt makstavat tulumaksu.

Et tulusid deklareerima asudes oleks vähem üllatusi, peaksid inimesed juba 2017. a lõpus mõtlema läbi oma järgmise aasta igakuised tulud ning võimalikud muud tulumaks (metsa müük, väärtpaberid, dividendid, PRIA toetus, üüritulud jmt) ning tegema eeldatava aastatulu põhjal otsuse igakuise maksuvaba tulu kohta.

Maksuvaba tulu avaldus

Aasta kestel rakendatakse maksuvaba tulu kuupõhiselt tulumaksu kinnipidaja (väljamakse tegija) poolt. Maksuvaba tulu summa arvutatakse vastavalt brutotöötasu või muu väljamakse brutosumma suusele.

Väljamakse tegijal on õigus rakendada maksuvaba tulu ainult siis, kui inimene on esitanud vastava avalduse. Maksuvaba tulu saab rakendada **ainult üks** tulumaksu kinnipidaja, taoline põhimõte kehtib ka praegu. Inimestel, kes töötavad mitmes töökohas või kes töötavad ja saavad pensioni, tuleb teha valik, kellele maksuvaba tulu avaldus esitada. Soovitav on esitada üks avaldus terveks aastaks. Vajadusel saab aasta jooksul avalduse tagasi võtta või muuta avaldusel olevat maksuvaba tulu summat. Maksuvaba tulu summat võib muuta üks kord kuus, kuid igakuiselt avalduste esitamine ei ole mõttekas.

- **Kui aastatulu on kuni 14 400 eurot (kuus kuni 1200 eurot) või aastatulu on suurem, aga on ainult üks väljamaksete tegija ja muid tulusid ei ole ette näha, võib esitada avalduse, kuhu on märgitud „arvestada maksuvaba tulu“.**

Sellise avalduse korral arvestab väljamakse tegija maksuvaba tulu seadusejärgses määras. Maksimaalne maksuvaba tulu kuus on 500 eurot ning seda saab arvesse võtta kuni 1200 eurose tulu puhul. Nendele, kelle tulu on üle 2100 euro kuus, ei ole maksuvaba tulu üldse ette nähtud. Kui sissetulekud on kuus

1200 – 2100 eurot, siis arvutatakse maksuvaba tulu valemi järgi $500 - 500 \div 900 \times (\text{väljamakse} - 1200)$. Mida suurem on tulu, seda väiksemat maksuvaba tulu saab rakendada, nt 1300 eurose töötasu puhul on maksuvaba 444,44 eurot kuus, 1500 eurose töötasu puhul 333,33 eurot jne.

Seni esitatud avaldused maksuvaba tulu rakendamiseks jäävad kehtima ning väljamaksete tegijad (tööandjad, Sotsiaalkindlustusamet), kellele need avaldused on esitatud, arvestavad tulumaksu kinnipidamisel seadusejärgse maksimaalse maksuvaba tuluga. Silmas tuleb pidada aga seda, et tulumaksu kinnipidaja saab arvestada üksnes tema enda poolt tehtavate väljamaksetega, inimese teisi sissetulekuid ta ei tea ja nii võib tekkida olukord, kus järgmisel aastal tuleb inimesel tuludeklaratsiooni alusel tulumaksu juurde maksta.

- **Kui sissetulekuid on erinevatest allikatest ning tulu jääb vahemikku 14 400 kuni 25 200 eurot aastast (1200 kuni 2100 eurot kuus), siis peaks esitama avalduse, kus on näidatud konkreetne maksuvaba tulu summa.**

Näiteks saab brutotöötasu 800 eurot kuus ning pensioni 500 eurot kuus, tulud kuus on 1300 eurot. Olenemata sellest, kummale väljamakse tegijale ta on varasemalt maksuvaba tulu avalduse esitanud, peaks ta tegema uue avalduse, milles näidata maksuvaba tulu summaks maksimaalselt 444 eurot. Kui juba esitatud avaldust mitte muuta, siis saab väljamakse tegija rakendada 500 eurost maksuvaba tulu. Töötaja aastatulu kokku on aga suurem kui 14400 eurot, seega temale ettenähtud maksuvaba tulu ei ole mitte 6000 eurot, vaid 5333,33 eurot aastast ja tuludeklaratsiooni alusel tuleks järgmisel aastal tulumaksu juurde maksta. Kui ta teab, et saab aasta jooksul veel lisaks maksustatavaid tulusid (nt üüritulu või PRIA-st pindalatoetust), siis tuleks ka see tulu maksuvaba tulu rakendamise avalduses arvesse võtta.

Aasta lõpliku maksuvaba tulu kujunemist hakkavad mõjutama ka dividendid. Näiteks, töötasu- ja/või juhatuse liikme tasu aastast kokku 12000 eurot, dividendid 5000 eurot. Aasta tuluga 17000 eurot on ette nähtud maksuvaba tulu 4555 eurot. Kui aasta jooksul arvestati maksuvaba 500 kuus, siis tuludeklaratsioonis tuleb töötasu pealt tulumaksu juurde maksta.

- **Kui kuusissetulekud lähenevad 2100 eurole või ületavad seda, peaks esitama avalduse, et maksuvaba tulu üldse ei rakendataks.**

Sellise avalduse esitamine tuleb kasuks ka neile, kelle aastatulu on keeruline prognoosida või kellel on plaanis teha vara võõrandamise tehinguid ning aastatulu võib tulla suurem kui 25 200 eurot. Näiteks, kui inimene, kes saab 2018. a brutotöötasu 800 eurot kuus, müüb vara (kinnistu või metsamaterjal) ja saab kasu summas 20 000, seega on tema aastatulu kokku 29 600 eurot ning maksuvaba tulu 0 eurot. Kui sellise tehingu toimumine on juba ette teada, siis on soovitav esitada avaldus üldse mitte maksuvaba tulu rakendada. Kui tulu saamine ei olnud ette teada, siis võiks aasta kestel maksuvaba tulu arvestamise avalduse tagasi võtta, et hiljem tuludeklaratsiooni alusel makstav summa oleks väiksem.

Inimese lõplik maksuvaba tulu suurus selgub järgmisel aastal tuludeklaratsiooni esitamisel. Igakuine maksuarvestus ei anna enam kõigil juhtudel sama tulemust, mis aastapõhine maksuarvestus.

Kui maksuvaba tulu on rakendatud igakuiselt suuremas summas, kui tulud kokku võimaldavad, siis tuleb tuludeklaratsiooni alusel tulumaksu juurde maksta.

Kui tulumaksu kinnipidamisel ei ole maksuvaba tulu arvesse võetud või ei ole seda kogu aasta ulatuses ära kasutatud, siis saab inimene tuludeklaratsiooni alusel enamakstud tulumaksu tagasi.

Maksu- ja Tolliamet loob E-maksuametisse uue lahenduse „Minu sissetulekud“, et inimesed saaksid olla kursis oma maksuvaba tulu kasutamisega ja võimaliku täiendava maksukohustusega, mis tuludeklaratsiooni alusel tekib. Praegu on võimalik väljamakseid ja maksuvaba tulu kasutamist näha e-maksuameti/e-tolli rubriigist „Töötamine ja väljamaksed“, > „TSD koondanded“ > „Väljamaksete andmete vaatamine. Teavet muudatustest ning muud maksualast infot leiab Maksu- ja Tolliameti kodulehelt <https://www.emta.ee/et/eraklient>.

Tervise ja Tugevuse Keskuses

2. detsembril kell 11.00 AVATUD USTE PÄEV

Oodatud nii noor kui eakas, nii naine kui mees! Kui sa pole veel sat-
tunud tervisekeskuse ruumidesse ja ei tea, mida seal tehakse või mis
teenust pakutakse, siis tule detsembri esimesel laupäeval aadressil
Papli 4 Tõrvandi (endine päästeametimaja, II korrus). Keskuse ruumi-
de uksed on avatud kell 11.00-13.00.

11.00 – 11.30 saab tutvuda ruumidega

11.30 – 12.30 teenuste tutvustamine

12.30 – 13.00 huviliste küsimustele vastamine

Tule, tutvu! Üllatused!

Tervise ja Tugevuse Keskuse kohta saad infot kodulehelt

<https://tervisekeskus.com/>, tel 522 9788, tervisjatugevus@gmail.com.

Oled oodatud!

Pilatese treeningud Ülenurmel

Olete oodatud matipilatese treeningutele Ülenurme Gümnaasiumi
spordihoonesse!

Treening sobib algajale harrastajale, vahendeid ei kasutata. Treenin-
gud toimuvad esmaspäeviti kell 19.00. Kaasa võtta võimlemismatt,
mugav riietus, sokid. Kohapeal riietumis- ja pesemisvõimalus.

Osalustasu 5 eurot ühe korra eest, maksmine kohapeal sularahas.
Võimalus tasuda ka Sport ID kontoga. Registreerimine ei ole kohus-
tuslik, aga soovitatav.

Pilatesest saab lähemalt lugeda kodulehelt www.elinpilates.com.

Info ja kontakt elin.suits@gmail.com, tel 503 3575.

ELIN SUITS,
Balance Pilates Studio,
Selyn OÜ

ÜLENURME VALLA EAKATE JÕULUPIDU

REOLA KULTUURIMAJAS 17. DETSEMBRIL KELL 14.00

Registreerimine 4., 7. ja 8. detsembril

kell 9.00 – 17.00

Ülenurme vallamajas,

info telefonil 750 2604

Osavõtutasu 3 eurot

Ülenurme Käsitööselti JÕULUNÄITUS

7. – 8. detsembril kell 12.00 – 19.00

9. detsembril kell 11.00 – 18.00

Ülenurmes Pargi 7a

(sauna ja katlamaja vahelises ruumis).

Silmailuks ning ka ostmiseks palju erinevat käsitööd –
rikkalik valik põrandavaipu, värvikirev sokkide-kinnaste
valik, ohtrasti erinevaid meisterdisi jpm.

**Kindlasti leidub nii mõndagi asjaliku
Jõulutaadi kingikoti tarvis!**

ELEKTRITÖÖD tel 520 5016,
AN Service OÜ

Kalatööstusettevõtte Tõrvandis
OTSIB TOOTMISTÖÖLIST.
Info tel 741 5235

AS Helia Puit
müüb kuivi tükeldatud
OKASPUU-KÜTTEPINDE koos
kohaleveoga.
Pikkus 30, 40 või 50 cm.
Koorimas 5 rummi.
Hind koos kohaleveoga **120 eurot.**

Kontakt ja tellimine tel 501 2095.

VABANDUST!

Eelmises Olevikus ilmus
lugu meie tublidest võimlejatest.
EVL karikavõistlused peeti siiski
Tartus, mitte pealinnas,
nagu Olevikus ilmunud loo pealkirjas
ekslikult kirja saanud.